

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 47 став 1 точка 6 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 158/10, 123/12 и 43/14) и член 106 став 4 од Законот за банките („Службен весник на Република Македонија“ бр. 67/07, 90/09, 67/10 и 26/13), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

ОДЛУКА

за содржината на ревизијата на годишните финансиски извештаи и на работењето на банка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 116/2014)

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Со оваа одлука се пропишува содржината на ревизијата на годишните финансиски извештаи и на работењето на банка, којашто ја врши друштвото за ревизија.

2. Ревизијата од точката 1 се врши во согласност со Законот за ревизија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 158/10, 135/11, 188/13 и 43/14), Законот за банките („Службен весник на Република Македонија“ бр. 67/07, 90/09, 67/10 и 26/13), оваа одлука и со другите прописи и практики за вршење ревизија.

II. СОДРЖИНА НА РЕВИЗИЈАТА НА БАНКАТА

3. Ревизијата од точката 1 од оваа одлука се состои од ревизија на годишните финансиски извештаи изготвени од страна на банката врз основа на сметководствената регулатива којашто е во примена и на работењето на банката (во понатамошниот текст: ревизија на банката).

4. По извршената ревизија на банката, друштвото за ревизија треба да изготви извештај за финансиските извештаи на банката, односно да даде мислење за тоа дали годишните финансиски извештаи на банката се изработени во согласност со сметководствената регулатива којашто е во примена, дали финансиските извештаи даваат вистинска и објективна слика или дали ги прикажуваат објективно, од сите материјални аспекти, финансиската состојба на банката на датумот на финансиските извештаи и резултатите од работењето и паричните текови за годината којашто завршува на датумот на финансиските извештаи.

5. Кон извештајот (мислењето) од точката 4 од оваа одлука, друштвото за ревизија треба да ги приложи финансиските извештаи на банката коишто се предмет на ревизијата (билансот на успех, извештајот за сеопфатната добивка, билансот на состојба, извештајот за промените во капиталот и резервите, извештајот за паричниот тек и белешките кон финансиските извештаи), изготвени во согласност со сметководствената регулатива којашто е во примена.

6. Кон извештајот (мислењето) од точката 4 од оваа одлука и кон финансиските извештаи од точката 5 од оваа одлука, друштвото за ревизија треба да ги приложи и:

6.1. Писмото на друштвото за ревизија до управниот одбор на банката.

6.2. Прегледот на корекциите во финансиските извештаи на банката предложени од страна на друштвото за ревизија, и тоа одделно: корекциите коишто банката ги прифатила и коишто соодветно се внесени во финансиските извештаи, корекциите коишто банката не ги прифатила и прегледот на неисполнетите барања за обелоденување во финансиските извештаи.

6.3. Прегледот на: нивото на материјалноста на финансиските извештаи во целина; нивоата на материјалноста за одредени класи трансакции, салда на сметки и обелоденувања (доколку има) и на материјалноста за извршување на ревизијата, коишто се одредени и се применети од страна на ревизорот при ревизијата на банката.

6.4. Извештаите што банката ги доставува до Народната банка на Република Македонија (во понатамошниот текст: Народната банка), за потребите на супервизијата со состојба на датумот на финансиските извештаи, коишто се однесуваат на адекватноста на капиталот, отворената девизна позиција, кредитниот ризик, ликвидносниот ризик, ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности и други ризици за кои од страна на Народната банка се пропишани соодветни извештаи. Овие извештаи ги подготвува банката и треба да бидат усогласени со финансиските извештаи од точката 5 од оваа одлука. Доколку се извршени корекции на годишните финансиски извештаи, утврдените разлики одделно се искажуваат.

6.5. Додатокот, што содржи најмалку:

6.5.1. Опис на процесот на утврдување на интерниот капитал за покривање на ризиците во согласност со профилот на ризичност на банката и/или нејзиното опкружување, висината на стапката на адекватност на капиталот на датумот на финансиските извештаи, висината на потребната стапка на адекватност на капиталот и активностите предвидени од страна на банката за достигнување и одржување на потребното ниво на сопствени средства и на потребната стапка на адекватност на капиталот (капитален план), како и евентуални препораки на друштвото за ревизија во врска со управувањето со капиталот на банката;

6.5.2. Опис на системот на банката за управување со ризиците, односно опис на стратегијата и политиките за управување со ризиците, организациската поставеност на управувањето со ризиците, интерните акти за идентификување, мерење или оценување, контрола или намалување и следење на одделните ризици, правилата за стрес-тестирање, правилата за воведување нов производ/систем во банката, правилата за користење услуги од надворешни лица, воспоставениот информативен систем (систем за известување), со евентуални препораки на друштвото за ревизија во врска со управувањето со одделните ризици. Друштвото за ревизија треба да ги наведе интерните лимити за изложеност кон одделните ризици, дали тие лимити се почитуваат, како и мерките коишто банката ги презема доколку постои

надминување на законските или интерно утврдените лимити. Притоа, треба да се опфатат најмалку ризиците коишто се опфатени со регулативата за управување со ризиците на Народната банка, како и сите останати материјални ризици на кои е изложена банката;

6.5.3. Опис на: методологијата на банката за класификација на клиентот и/или на кредитните изложености на поединечна и на групна основа; евентуалните разлики во нивото на утврдената исправка на вредноста/посебна резерва на датумот на финансиските извештаи помеѓу друштвото за ревизија и банката (на поединечна и на групна основа); методологијата на банката за вреднување на средствата преземени врз основа на ненаплатени побарувања и евентуалните разлики во нивото на утврдената загуба за оштетување; вреднувањето на позначајните ставки од портфолиото за тргување; спроведените позначајни отписи; како и позначајните судски спорови;

6.5.4. Опис на усогласеноста на работењето на банката со прописите. Доколку друштвото за ревизија воочи значителни неправилности и неусогласености со прописите и интерните акти на банката, треба задолжително да ги наведе во овој дел од додатокот, вклучително и евентуалните мерки коишто банката ги презела за надминување на неусогласеностите;

6.5.5. Опис на точноста и комплетноста на извештаите од точката б, потточка 6.4 од оваа одлука, што банката ги доставува до Народната банка за потребите на супервизијата;

6.5.6. Опис на функционирањето на системите на внатрешна контрола и извршувањето на функцијата на внатрешната ревизија во согласност со прописите, како и евентуални препораки за унапредување;

6.5.7. Опис на сигурноста на информативниот систем од аспект на неговата усогласеност со работењето и со целите на банката, заштитата на податоците и воспоставените системи за контрола, како и евентуални препораки за унапредување. Друштвото за ревизија треба да даде коментар дали банката донесла и применила политики и интерни акти за сигурноста на информативниот систем;

6.5.8. Опис на точноста и комплетноста на податоците коишто банката е должна да ги објави, согласно со регулативата на Народната банка за објавување извештаи и податоци од страна на банката;

6.5.9. Опис на системот на банката за спречување перење пари;

6.5.10. Опис на значајните промени во правната и организациската структура на банката, значајните промени во обемот и структурата на финансиските активности на банката, како и опис на случаите и причините за ненадејно заминување на лице со посебни права и одговорности од банката;

6.5.11. Прашалници коишто се во прилог на оваа одлука и се нејзин составен дел, пополнети и потпишани од страна на друштвото за ревизија.

7. Ревизијата на годишните финансиски извештаи и на работењето на банкарската група треба да опфати и:

7.1. Опис на применетиот метод на консолидација. Доколку матичното лице на банкарската група го променило методот на консолидација во годината за која финансиските извештаи и работењето се предмет на ревизија, ревизорот треба да ја истакне промената, да ги наведе причините поради кои таа е направена и да ги прикаже ефектите од таа промена врз консолидираните финансиски извештаи;

7.2. Ефекти од консолидацијата;

7.3. Опис на составот на банкарската група, при што за секоја членка на групата се наведуваат: називот, седиштето, претежната дејност, износот на активата и капиталот, учеството на матичното лице во вкупниот број акции и во акциите со право на глас на секој член на банкарската група;

7.4. Назив на друштвото/друштвата за ревизија коишто ја извршиле ревизијата на членките во банкарската група, како и мислењето на ревизорот за нивните финансиски извештаи;

7.5. Листа на другите финансиски институции и друштвата за помошни банкарски услуги коишто се подредени лица во банкарската група, но се исклучени од консолидацијата за супервизорски цели, со наведување на причините заради кои се исклучени од консолидацијата;

7.6. Опис на системите за управување со ризик на банкарската група, преку опис на усвоените политики за управување со ризици и интерните акти за идентификување, мерење или оценување, контрола или намалување и следење на одделните ризици, со евентуални препораки на друштвото за ревизија во врска со управувањето со одделните ризици.

III. СОРАБОТКА И ИЗВЕСТУВАЊЕ

8. Друштвото за ревизија е должно да ги достави извештајот (мислењето) од точката 4 од оваа одлука, финансиските извештаи од точката 5 од оваа одлука и елементите од точката 6 од оваа одлука, согласно со одредбите од Законот за банките.

9. Доколку банката ги прифатила корекциите во годишните финансиски извештаи од точката 6 потточка 6.2 од оваа одлука, треба да ги направи соодветните измени во своите деловни книги најдоцна во рокот во кој се доставува месечниот извештај за состојбата и прометот на сите сметки за 30 јуни од тековната година.

10. Банката е должна, во рок од 15 дена по усвојувањето на извештајот од страна на собранието, да го објави извештајот од извршената ревизија на годишните финансиски извештаи, и тоа на следниов начин:

- на својата интернет-страница да ги објави: извештајот (мислењето) на друштвото за ревизија од точката 4 од оваа одлука и финансиските извештаи од точката 5 од оваа одлука. Тие остануваат на интернет-страницата на банката најмалку до објавувањето на извештајот за следната година;

- во барем еден дневен весник да ги објави: извештајот (мислењето) на друштвото за ревизија од точката 4 од оваа одлука и финансиските извештаи од точката 5 од оваа одлука, без белешките кон финансиските извештаи.

Банката којашто е предмет на консолидирана супервизија е должна да го објави извештајот за извршената ревизија на консолидирана основа, на начинот утврден во ставот 1 од оваа точка, во рок од 15 дена од усвојувањето на извештајот од страна на собранието на матичното лице на банкарската група.

11. Банката е должна да достави копија од објавата во дневен весник, од точката 10 став 1 алинеја 2 од оваа одлука, до Народната банка во рок од пет дена од објавувањето.

IV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

12. Одредбите од оваа одлука што се однесуваат на банките соодветно се применуваат и на филијалите на странските банки и на штедилниците.

13. Со стапувањето во сила на оваа одлука престанува да важи Одлуката за содржината на ревизијата на работењето и на годишните финансиски извештаи на банката („Службен весник на Република Македонија“ бр. 146/07).

14. Оваа одлука влегува во сила на денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

О бр. 02-15/VIII-1/2014
31 јули 2014 година
Скопје

Гувернер
и претседавач
на Советот на Народната банка
на Република Македонија
Димитар Богов

ПРАШАЛНИЦИ

	Капитал, сопствени средства и адекватност на капиталот	ДА	НЕ	Коментар¹
1	Дали банката воспоставила процес на утврдување на интерниот капитал за покривање на ризиците на кои е или може да биде изложена во своето работење?			
2	Дали со процесот на утврдување на интерниот капитал се опфатени сите материјални ризици на кои е или на кои може да биде изложена банката во своето работење?			
3	Дали банката воспоставила процес на утврдување на интерниот капитал на поединечна и на консолидирана основа (доколку банката е матично лице)?			
4	Дали банката прави стрес-тестирање за утврдување на влијанијата на шоките врз адекватноста на капиталот?			
5	Дали банката ги има предвид резултатите од спроведеното стрес-тестирање при утврдувањето на интерниот капитал за покривање на поединечните ризици и на вкупниот интерен капитал?			
6	Дали банката изработила капитален план за достигнување и одржување на потребното ниво на сопствени средства, односно на потребната адекватност на капиталот (доколку требало да изготви таков план согласно со регулативата на Народната банка за управување со ризиците)?			
7	Дали банката го ревидира процесот на утврдување на интерниот капитал, вклучувајќи ги и сите интерни акти коишто го документираат неговото спроведување?			
8	Дали внатрешната ревизија на банката има интерни акти за оценување на процесот на утврдување на интерниот капитал, достигнувањето и одржувањето на нивото на сопствените средства и потребната адекватност на капиталот на банката, како и на точноста и веродостојноста на извештајот за процесот на утврдување на интерниот капитал, согласно со регулативата на Народната банка за управување со ризиците?			
9	Дали пресметката на адекватноста на капиталот е во согласност со методологијата пропишана од Народната банка?			
10	Дали банката вложува и се стекнува со имот што не го користи за извршување на своите активности, освен оној којшто е стекнат врз основа на ненаплатени побарувања?			

¹ Во колоната „коментар“ друштвото за ревизија може да даде подетално објаснување за поодделните прашања.

11	Дали надзорниот одбор го одобрува стекнувањето капитални делови и купувањето хартии од вредност коишто надминуваат 5% од сопствените средства на банката?			
12	Дали имотот на банката во земјиште, згради, опрема и капитални делови во нефинансиските институции надминува 60% од сопствените средства на банката?			
13	Дали агрегатниот износ на капиталните делови на банката во нефинансиските институции надминува 30% од сопствените средства на банката?			
14	Дали поединечен капитален дел на банката во нефинансиска институција надминува 15% од сопствените средства на банката?			
15	Дали банката остварува контрола во нефинансиска институција, со исклучок на друштвата за помошни банкарски услуги?			
16	Дали банката поседува над 5% од акциите на друга банка или на небанкарска финансиска институција којашто поседува повеќе од 5% од вкупните акции на банката?			
17	Дали акционер со квалификувано учество во банката продал дел од своите акции со што го намалил своето учество под прагот за кој добил согласност од Народната банка, без притоа да ја извести Народната банка?			
18	Дали банката ја известила Народната банка за промени во сопственичката структура или за нова емисија на акции?			
19	Дали постои договор со кој акционерите на банката ги здружуваат правата на глас од акциите во банката?			
20	Дали при трансакциите со сопствени акции е постапено во согласност со прописите?			
21	Дали внатрешната ревизија на банката има интерни акти за ревизија во доменот на сопствените средства на банката и адекватноста на капиталот?			
22	Дали фреквенцијата на внатрешните ревизии во овој домен е во согласност со обемот на активностите и со изложеноста на банката на ризици?			
23	Дали внатрешната ревизија подготвува наоди и препораки од извршената ревизија во овој домен?			
24	Дали се почитуваат препораките дадени од внатрешната ревизија?			

Пополнил²: _____

Потпис _____

² Се наведува лицето/лицата од друштвото за ревизија кое/кои го пополнило/пополниле прашалникот.

	Кредитен ризик	ДА	НЕ	Коментар
1	Дали банката има политика и интерни акти за управување со кредитниот ризик?			
2	Дали политиката и интерните акти за управување со кредитниот ризик се усвоени од страна на соодветен надлежен орган?			
3	Дали политиката за управување со кредитниот ризик содржи генерални правила за организациската поставеност на управувањето со кредитниот ризик, дали овозможува примена на стратегијата за управување со ризиците, односно дали е усогласена со деловната политика и развојниот план на банката?			
4	Дали политиката и интерните акти за управување со кредитниот ризик ги опфаќаат фазите на идентификување, мерење, контрола или намалување и следење на кредитниот ризик?			
5	Дали политиката за управување со кредитниот ризик и интерните акти на банката редовно се ревидираат?			
6	Дали банката воспоставила организациска структура со точно дефинирани надлежности и линии на одговорност, соработка и размена на информации при управувањето со кредитниот ризик?			
7	Дали вработените во банката, кои се вклучени во процесот на одобрување и следење на кредитот, како и во управувањето со кредитниот ризик, се запознаени со содржината на кредитната политика и интерните акти и дали ги почитуваат?			
8	Дали се јасно дефинирани одговорностите на лицата и организациските единици надлежни за управување со кредитниот ризик и на лицата и организациските единици надлежни за преземање на кредитниот ризик?			
9	Дали банката има воспоставено систем за управување со ризикот на земја?			
10	Дали банката обезбедува процена на пазарната вредност на обезбедувањето на кредитната изложеност согласно со регулативата?			
11	Дали се врши контрола и следење на употребата на одобрените кредити согласно со нивната намена врз основа на склучените договори?			
12	Дали банката има систем за известување што треба да обезбеди извештаи најмалку за: <ul style="list-style-type: none"> - структурата на вкупната кредитна изложеност, - вкупната кредитна изложеност кон поврзаните лица, - изложеностите со повисок кредитен ризик, - движењето (миграцијата) на кредитните изложености од една во друга категорија на ризик во одреден временски период, - кредитните изложености одобрени врз основа на дозволените исклучоци, - резултатите од стрес-тестирањето, - рефинансираните побарувања, 			

	<ul style="list-style-type: none"> - реструктурираните побарувања, - отпишаните побарувања, - нивото и движењата на исправката на вредноста и посебната резерва, - наплатените нефункционални и отпишани кредитни изложености? 			
13	Дали системот обезбедува навремено и точно известување на органите на управување и надзор во врска со изложеноста на банката на кредитен ризик?			
14	Дали изложеноста кон лице и лицата поврзани со тоа лице надминува 25% од сопствените средства на банката?			
15	Дали изложеноста кон подружница на банката надминува 10% од сопствените средства на банката?			
16	Дали изложеноста кон акционер со квалификувано учество во банката и лицата поврзани со него надминува 10% од сопствените средства на банката?			
17	Дали изложеноста кон лице со посебни права и одговорности и лицата поврзани со него надминува 3% од сопствените средства на банката?			
18	Дали вкупната изложеност кон лицата од прашањата број 15, 16 и 17 надминува 65% од сопствените средства на банката?			
19	Дали кредитите и другите облици на изложеност кон лицата од прашањата број 15, 16 и 17 во износ од над 3 милиони денари се одобрени врз основа на одлука на надзорниот одбор на банката?			
20	Дали условите под кои се одобрени кредитите и сите други облици на изложеност на лицата од прашањата број 15, 16 и 17 се поповолни од условите што се применуваат за другите комитенти на банката, при еднакво ниво на ризик?			
21	Дали вкупниот износ на големи изложености (над 10% од сопствените средства) го надминува осумкратниот износ на сопствените средства на банката?			
22	Дали банката одобрила кредит или воспоставила друг облик на изложеност којшто е искористен за купување акции во истата банка?			
23	Дали банката одобрила кредит или воспоставила друг облик на изложеност со залог на акции издадени од истата банка?			
24	Дали банката, при класификацијата на клиентот и/или на кредитната изложеност, ги има предвид кредитната способност, уредноста во намирувањето на обврските и обезбедувањето?			
25	Дали банката, при утврдувањето на кредитната способност на клиентот, ги зема предвид и можните влијанија од лицата поврзани со клиентот?			
26	Дали банката ја оценува кредитната способност на клиентот во моментот на одобрување на кредитната изложеност, најмалку еднаш на шест месеци или почесто заради појава на општите показатели за оштетување (само за клиент – правно лице) и при			

	реструктурирање или рефинансирање?			
27	Дали банката има соодветен систем за утврдување на исправката на вредноста/посебната резерва?			
28	Дали банката го документира начинот на утврдување на вредноста на обезбедувањето, односно дали банката соодветно ја вклучува вредноста на обезбедувањето во пресметката на сегашната вредност на очекуваните идни парични текови?			
29	Дали банката го документира датумот на вклучување на вредноста на обезбедувањето во пресметката на сегашната вредност на очекуваните идни парични текови?			
30	Дали банката има интерни акти за дефинирање, идентификување и следење на изложеностите со повисок кредитен ризик и за преземање активности за наплата на овие изложености?			
31	Дали банката во своите интерни акти има дефинирано дозволени исклучоци и постапка за нивно одобрување?			
32	Дали банката утврдува и применува посебни критериуми при одобрувањето кредити во девизи и во денари со девизна клаузула?			
33	Дали банката има квантитативни лимити на износот на секој кредит во девизи и/или во денари со девизна клаузула и на учеството на кредитната изложеност во девизи и во денари со девизна клаузула во вкупната кредитна изложеност на банката?			
34	Дали банката води кредитно досие за секој клиент коешто содржи информации за идентитетот, кредитната способност, уредноста во намиравањето на обврските на клиентот и квалитетот на обезбедувањето?			
35	Дали внатрешната ревизија на банката има усвоено интерни акти за ревизија на извршувањето на кредитната функција и на управувањето со кредитниот ризик?			
36	Дали фреквенцијата на внатрешните ревизии коишто се однесуваат на кредитниот ризик е во согласност со обемот на кредитирање и со изложеноста на банката на овој ризик, како и со воспоставениот систем на управување со овој ризик?			
37	Дали внатрешната ревизија изготвува наоди и препораки за унапредување на квалитетот на извршувањето на кредитната функција и на системот за управување со кредитниот ризик?			
38	Дали се почитуваат препораките од внатрешната ревизија?			
39	Дали при воведувањето нов производ или услуга, банката врши документирана анализа за оценување на нивното влијание врз изложеноста на кредитен ризик и процесот на управување со овој ризик?			
40	Дали банката врши стрес-тестирање на изложеноста на кредитниот ризик?			
41	Дали процедурите на банката се во рамки на одредбите			

	на Законот за заштита на потрошувачите при договори за потрошувачки кредити?			
--	--	--	--	--

Пополнил³: _____

Потпис _____

³ Се наведува лицето/лицата од друштвото за ревизија кое/кои го пополнило/пополниле прашалникот.

	Ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности	ДА	НЕ	Коментар
1	Дали банката има политика и интерни акти за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности?			
2	Дали политиката и интерните акти за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности се усвоени од страна на соодветен надлежен орган?			
3	Дали политиката на банката за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности содржи генерални правила за организациската поставеност на управувањето со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, дали овозможува примена на стратегијата за управување со ризиците, односно дали е усогласена со деловната политика и со развојниот план на банката?			
4	Дали политиката и интерните акти за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности ги опфаќаат фазите на идентификување, мерење или оценување, контрола и следење на ризикот?			
5	Дали политиката на банката за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности и другите соодветни интерни акти редовно се ревидираат во зависност од пазарните услови и обемот на активности на банката?			
6	Дали вработените во банката, кои се вклучени во процесот на управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, се запознаени со содржината на политиката и интерните акти за управување со овој ризик и дали ги почитуваат?			
7	Дали банката има дефинирано интерни лимити на изложеноста на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности заради минимизирање на негативните ефекти врз висината на приходите и на сопствените средства?			
8	Дали банката во своите интерни акти има дефинирано дозволени исклучоци и постапка за нивно одобрување?			
9	Дали банката користи финансиски инструменти за заштита од ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности (деривати)?			
10	Дали во рамки на организациската структура на банката, активностите за заштита од ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности се издвоени од активностите коишто се однесуваат на портфолиото за тргување?			
11	Дали при воведувањето нов производ или услуга, банката врши документирана анализа за оценување на нивното влијание врз изложеноста на ризикот од			

	промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности и процесот на управување со овој ризик?			
12	Дали внатрешната ревизија на банката има интерни акти за ревизија на управувањето со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности?			
13	Дали фреквенцијата на внатрешните ревизии коишто се однесуваат на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности е во согласност со изложеноста на банката на овој ризик и со воспоставениот систем на управување со овој ризик?			
14	Дали внатрешната ревизија вклучува и оценување на претпоставките и техниките што ги користи банката за мерење на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности?			
15	Дали внатрешната ревизија изготвува наоди и препораки за унапредување на системот за управувањето со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности?			
16	Дали се почитуваат препораките од внатрешната ревизија?			
17	Дали внатрешната ревизија ги опфаќа мерките коишто банката ги презема доколку промената на економската вредност на портфолиото на банкарски активности, како резултат на изложеноста на ризикот од промена на каматните стапки, е еднаква или поголема од 20% во однос на нејзините сопствени средства?			
18	Дали банката располага со информативен систем за управувањето со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности којшто е во согласност со обемот и сложеноста на активностите на банката?			
19	Дали системот обезбедува навремено и точно известување на органите на управување во врска со изложеноста на банката на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности?			
20	Дали банката врши стрес-тестирање на изложеноста на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности?			

Пополнил⁴: _____

Потпис _____

⁴ Се наведува лицето/лицата од друштвото за ревизија кое/кои го пополнило/пополниле прашалникот.

	Ликвидносен ризик	ДА	НЕ	Коментар
1	Дали банката има политика и интерни акти за управување со ликвидносниот ризик?			
2	Дали политиката и интерните акти за управување со ликвидносниот ризик се усвоени од страна на соодветен надлежен орган?			
3	Дали политиката на банката за управување со ликвидносниот ризик содржи генерални правила за организациската поставеност на управувањето со ликвидносниот ризик, дали овозможува примена на стратегијата за управување со ризиците, односно дали е усогласена со деловната политика и развојниот план на банката?			
4	Дали политиката и интерните акти за управување со ликвидносниот ризик ги опфаќаат фазите на идентификување, мерење, контрола или намалување и следење на ризикот?			
5	Дали политиката и интерните акти за управување со ликвидносниот ризик редовно се ревидираат?			
6	Дали вработените во банката, кои се вклучени во процесот на управување со ликвидносниот ризик, се запознаени со содржината на политиката и интерните акти за управување со овој ризик и дали ги почитуваат?			
7	Дали банката во рамките на своите интерни акти дефинирала интерни лимити за висината на стапките на ликвидност и дали ги применува и ги следи?			
8	Дали банката во рамките на своите интерни акти дефинирала интерни ликвидносни показатели?			
9	Дали банката во своите интерни акти има дефинирано дозволени исклучоци и постапка за нивно одобрување?			
10	Дали банката во рамките на своите интерни акти дефинирала лимити за висината на интерните ликвидносни показатели и дали ги применува и ги следи?			
11	Дали банката, за потребите на управувањето со ликвидносниот ризик, врши следење на ликвидноста по одделни странски валути коишто имаат значајно влијание врз целокупната ликвидност на банката?			
12	Дали банката има на располагање отворени неотповикливи кредитни линии или други извори на ликвидност, коишто може да ги користи брзо и безусловно во случај на ликвидносен недостаток?			
13	Дали банката користи поддршка за ликвидност од матичното лице и/или од други членки на групата?			
14	Дали банката користи извори на средства по услови што се помалку поволни од пазарните?			
15	Дали банката го следи нивото на стабилни депозити?			
16	Дали банката ја следи концентрацијата на изворите на средствата?			
17	Дали банката има развиено план за управување со ликвидносниот ризик во вонредни услови?			

18	Дали планот за управување со ликвидносниот ризик во вонредни услови периодично се ревидира, согласно со промените во внатрешните и надворешните услови на работење на банката?			
19	Дали внатрешната ревизија на банката има усвоено интерни акти за ревизија на управувањето со ликвидносниот ризик?			
20	Дали фреквенцијата на внатрешните ревизии коишто се однесуваат на ликвидносниот ризик е во согласност со изложеноста на банката на овој ризик и со воспоставениот систем за управување со овој ризик?			
21	Дали внатрешната ревизија изготвува наоди и препораки за унапредување на системот за управување со ликвидносниот ризик?			
22	Дали се почитуваат препораките од внатрешната ревизија?			
23	Дали при воведувањето нов производ или услуга, банката врши документирана анализа за оценување на нивното влијание врз изложеноста на ликвидносен ризик и процесот на управување со овој ризик?			
24	Дали банката располага со информативен систем за управувањето со ликвидносниот ризик, којшто е соодветен на обемот и на сложеноста на активностите на банката?			
25	Дали системот обезбедува навремено и точно известување на органите на управување во врска со изложеноста на банката на ликвидносен ризик?			
26	Дали банката врши стрес-тестирање на изложеноста на ликвидносниот ризик?			
27	Дали во банката е формиран посебен одбор којшто е одговорен за управувањето со средствата и обврските?			
28	Дали банката има податоци за „неактивните“ депозити?			
29	Дали банката може да обезбеди информација за депонентите и за нивните депозити коишто се предмет на осигурување во Фондот за осигурување на депозити?			

Пополнил⁵: _____

Потпис _____

⁵ Се наведува лицето/лицата од друштвото за ревизија кое/кои го пополнило/пополниле прашалникот.

	Пазарен ризик	ДА	НЕ	Коментар
1	Дали банката има политика и интерни акти за управување со пазарниот ризик?			
2	Дали политиката и интерните акти за управување со пазарниот ризик се усвоени од страна на соодветен надлежен орган?			
3	Дали политиката на банката за управување со пазарниот ризик содржи генерални правила за организациската поставеност на управувањето со пазарниот ризик, дали овозможува примена на стратегијата за управување со ризиците, односно дали е усогласена со деловната политика и развојниот план на банката?			
4	Дали политиката и интерните акти за управување со пазарниот ризик ги опфаќаат фазите на идентификување, мерење, контрола или намалување и следење на ризикот?			
5	Дали политиката и интерните акти за управување со пазарниот ризик редовно се ревидираат?			
6	Дали вработените во банката, кои се вклучени во процесот на управување со пазарниот ризик, се запознаени со содржината на политиката и интерните акти за управување со пазарниот ризик и дали ги почитуваат?			
7	Дали во рамки на организациската структура на банката постои поделба на обврските и одговорностите помеѓу управувањето и преземањето на пазарниот ризик за позициите коишто се дел од портфолиото за тргување?			
8	Дали лицата и органите вклучени во процесот на одобрување на изложености на пазарниот ризик се различни од лицата кои имаат овластување за евиденција на трансакциите?			
9	Дали само овластените лица имаат дозволен пристап до системот за тргување, до евиденцијата и до значајните документи?			
10	Дали банката, во рамките на своите интерни акти, има дефинирани лимити на изложеност во однос на пазарниот ризик и дали постои систем за утврдување на пречекорувањата на лимитите?			
11	Дали банката, во своите интерни акти, има дефинирано дозволени исклучоци и постапка за нивно одобрување?			
12	Дали банката има воспоставено систем на внатрешни контроли во рамките на системот за тргување?			
13	Дали банката користи финансиски инструменти за заштита од изложеноста на пазарен ризик (деривати)?			
14	Дали се изготвуваат дневни извештаи за остварените и неостварените добивки и загуби од тргувањето?			
15	Дали овие дневни извештаи навремено се доставуваат до лицата кои се овластени да носат одлуки во врска со финансиските инструменти што ја изложуваат банката на пазарен ризик?			

16	Дали при воведувањето нови инструменти, банката врши документирана анализа за оценување на нивното влијание врз изложеноста на пазарниот ризик и процесот на управување со овој ризик?			
17	Дали има соодветна диверзификација на изложеноста на пазарниот ризик според типот на инструментот, издавачот, пазарот, сегментот и друго?			
18	Дали банката ја проценува ликвидноста на поединечните финансиски инструменти или на странската валута пред донесувањето одлука за вложување?			
19	Дали банката подготвува дневни извештаи за отворените девизни позиции по поодделна валута?			
20	Дали внатрешната ревизија на банката има интерни акти за ревизија во доменот на управувањето со пазарниот ризик?			
21	Дали фреквенцијата на внатрешните ревизии коишто се однесуваат на пазарниот ризик е во согласност со нивото на изложеноста на банката на овој ризик и со воспоставениот систем за управување со овој ризик?			
22	Дали внатрешната ревизија изготвува наоди и препораки за унапредување на системот за управување со пазарниот ризик?			
23	Дали се почитуваат препораките од внатрешната ревизија?			
24	Дали банката врши стрес-тестирање на изложеноста на пазарниот ризик?			
25	Дали банката располага со информативен систем за управување со пазарниот ризик којшто е соодветен на обемот и на сложеноста на активностите на банката?			
26	Дали системот обезбедува навремено и точно известување на органите на управување во врска со изложеноста на банката на пазарниот ризик?			

Пополнил⁶: _____

Потпис _____

⁶ Се наведува лицето/лицата од друштвото за ревизија кое/кои го пополнило/пополниле прашалникот.

	Оперативен ризик	ДА	НЕ	Коментар
1	Дали банката има политика и интерни акти за управување со оперативниот ризик?			
2	Дали политиката и интерните акти за управување со оперативниот ризик се усвоени од страна на соодветен надлежен орган?			
3	Дали политиката на банката за управување со оперативниот ризик содржи генерални правила за организациската поставеност на управувањето со оперативниот ризик, дали овозможува примена на стратегијата за управување со ризиците, односно дали е усогласена со деловната политика и развојниот план на банката?			
4	Дали политиката и интерните акти на банката за управување со оперативниот ризик ги опфаќаат фазите на идентификување, оценување, контрола или намалување и следење на ризикот?			
5	Дали политиката за управување со оперативниот ризик содржи дефиниција на сите видови оперативни ризици на кои е изложена или на кои може да биде изложена банката?			
6	Дали политиката и интерните акти на банката за управување со оперативниот ризик редовно се ревидираат?			
7	Дали вработените во банката кои се вклучени во системот за управување со оперативниот ризик се запознаени со содржината на политиката и интерните акти за управување со оперативниот ризик и дали ги почитуваат?			
8	Дали банката воспоставила систем за следење и евидентирање на бројот, големината и други соодветни податоци за значителните загуби коишто настанале како последица на оперативниот ризик?			
9	Дали банката води посебна евиденција за загубите настанати од оперативниот ризик?			
10	Дали банката води евиденција за судските процеси?			
11	Дали при воведувањето нов производ/активност/систем, банката врши документирана анализа за оценување на нивното влијание врз изложеноста на оперативниот ризик и процесот на управување со овој ризик?			
12	Дали системот за управувањето со оперативниот ризик ги опфаќа и деловните единици на банката (експозитури, филијали и сл.)?			
13	Дали системот за управување со оперативниот ризик ги опфаќа друштвата за помошни банкарски услуги?			
14	Дали внатрешната ревизија на банката има усвоено интерни акти за ревизија во доменот на управувањето со оперативниот ризик?			
15	Дали фреквенцијата на внатрешните ревизии коишто се однесуваат на оперативниот ризик е во согласност со нивото на изложеноста на банката на овој ризик и со			

	воспоставениот систем за управување со овој ризик?			
16	Дали внатрешната ревизија на банката изготвува наоди и препораки за унапредување на системот на управување со оперативниот ризик?			
17	Дали се почитуваат препораките од внатрешната ревизија?			
18	Дали банката располага со информативен систем за управување со оперативниот ризик, којшто е соодветен на обемот и на сложеноста на активностите на банката и којшто треба да обезбеди изготвување најмалку на извештаите предвидени согласно со регулативата на Народната банка за управување со ризиците?			
19	Дали системот обезбедува навремено и точно известување на органите на управување во врска со изложеноста на банката на оперативниот ризик?			
20	Дали се јасно дефинирани одговорностите за воспоставување, унапредување и спроведување на планот за непрекинатост во работењето и планот за вонредни услови?			
21	Дали планот за непрекинатост во работењето и планот за вонредни услови се во согласност со регулативата на Народната банка?			
22	Дали банката во планот за непрекинатост во работењето предвидела активности во случај на прекин на услугите од друштвото за помошни банкарски услуги?			
23	Дали планот за непрекинатост во работењето вклучува процедури за пренесување на деловните процеси на резервната локација?			

Пополнил⁷: _____

Потпис _____

⁷ Се наведува лицето/лицата од друштвото за ревизија кое/кои го пополнило/пополниле прашалникот.

	ИТ-ризик	ДА	НЕ	Коментар
1	Дали банката има политика и интерни акти за воспоставување, унапредување и спроведување на сигурноста на информативниот систем и управување со ИТ-ризиците?			
2	Дали политиката и интерните акти на банката за управување со ИТ-ризиците ги опфаќаат фазите на идентификување, оценување, контрола или намалување и следење на ризиците?			
3	Дали интерните акти за управување со ИТ-ризиците целосно ги дефинираат стандардите за управување со информатичките средства (системски софтвер, база на податоци, компјутерска мрежа)?			
4	Дали спроведените административни, технички и физички контроли се доволни за намалување на високите ИТ-ризичности?			
5	Дали системот за управување со сигурносни инциденти обезбедува навремено и точно известување до органите на банката?			
6	Дали банката користи соодветен систем за обезбедување ревизорска трага?			
7	Дали има отстапувања во остварувањето на ИТ-плановите од кои зависи постигнувањето на стратешките цели на банката?			
8	Дали има соодветна организациска поставеност во управувањето со информатичката технологија и соодветно разделување на должностите помеѓу администраторите на системите?			
9	Дали внатрешната ревизија на банката врши соодветна контрола на воспоставените ИТ генерални контроли?			
10	Дали системот за управување со ИТ-ризиците ги опфаќа и друштвата за помошни услуги коишто обработуваат финансиски трансакции и чуваат банкарски податоци за главната банкарска апликација?			
11	Доколку банката користи друштво за помошни услуги за главната банкарска апликација, дали е склучен договор во согласност со барањата од регулативата?			
12	Дали друштвото за помошни услуги има доставено ревизорски извештај до банката или службата за внатрешна ревизија има извршено проверка на системите во рамките на друштвото?			
13	Дали системот за електронско банкарство ги задоволува барањата за дополнителна потврда на идентитетот на крајните корисници и неотповикливоста на трансакциите?			
14	Дали системот за електронско банкарство бил предмет на тестирање од страна на независен обучен тим?			
15	Дали е воспоставен процес на управување со сигурносни надградби на информативните системи?			
16	Дали е воспоставен процес за управување со промени во информативните системи?			

Пополнил⁸: _____

Потпис _____

⁸ Се наведува лицето/лицата од друштвото за ревизија кое/кои го пополнило/пополниле прашалникот.

	Внатрешна ревизија	ДА	НЕ	Коментар
1	Дали надзорниот одбор на банката организирал служба за внатрешна ревизија?			
2	Дали внатрешната ревизија е независен организациски дел којшто функционира издвоено од другите организациски делови во банката?			
3	Дали надзорниот одбор на банката ги уредува организациската поставеност, правата, одговорностите и односите со другите организациски делови во банката, како и одговорноста и условите за назначување на раководителот на службата за внатрешна ревизија?			
4	Дали внатрешната ревизија има политики и процедури за вршење на ревизијата коишто се одобрени од надзорниот одбор на банката?			
5	Дали внатрешната ревизија врши редовни ревизии и дали се тие во согласност со годишниот план за работа на службата, којшто е одобрен од надзорниот одбор?			
6	Дали управниот одбор на банката обезбедил непречено функционирање на службата за внатрешната ревизија, односно дали обезбедил службата за внатрешна ревизија да има пристап до документацијата и до вработените во банката, заради непречено спроведување на нејзините активности?			
7	Дали внатрешната ревизија на банката опфаќа: - оценување на соодветноста и ефикасноста на системите на внатрешна контрола; - оценување на спроведувањето на политиките за управување со ризиците; - оценување на поставеноста на информативниот систем; - оценување на точноста и веродостојноста на трговските книги и финансиските извештаи; - проверка на точноста, веродостојноста и навременоста во известувањето, согласно со прописите; - следење на почитувањето на прописите, етичкиот кодекс, политиките и процедурите; - оценување на системите за спречување перење пари; - оценување на услугите што банката ги добива од друштвата за помошни банкарски услуги?			
8	Дали најмалку едно лице во службата за внатрешна ревизија е овластен ревизор?			
9	Дали лицето кое врши внатрешна ревизија извршува и други задачи?			
10	Дали внатрешната ревизија врши проверка на постапувањето според дадените наоди и препораки?			
11	Дали внатрешната ревизија ги опфаќа и деловните единици на банката (експозитури, филијали и сл.)?			
12	Дали внатрешната ревизија ги опфаќа кредитните посредници на банките?			
13	Дали внатрешната ревизија врши ревизија на друштвата за помошни банкарски услуги и на договорите потпишани помеѓу банката и овие друштва?			

14	Дали внатрешната ревизија изготвува извештаи за внатрешната ревизија, и тоа најмалку во обемот и според динамиката што се предвидени во Законот за банките и подзаконските акти донесени врз основа на овој закон?			
15	Дали внатрешната ревизија ги доставува полугодишниот и годишниот извештај за работењето до надзорниот одбор, управниот одбор и до одборот за ревизија на банката?			
16	Дали внатрешната ревизија веднаш ги известува надзорниот одбор и управниот одбор на банката, доколку во текот на ревизијата утврди непочитување на стандардите за управување со ризиците поради што постои можност за нарушување на ликвидноста или солвентноста на банката?			
17	Дали внатрешната ревизија веднаш го известува надзорниот одбор, доколку во текот на ревизијата утврди дека управниот одбор на банката не ги почитува прописите, општите акти и интерните процедури на банката?			
18	Дали управниот одбор на банката презема мерки за надминување на неправилностите во системите за внатрешна контрола, утврдени при внатрешната ревизија?			
19	Дали одборот за ревизија врши оценување на ефикасноста на внатрешната ревизија?			

Пополнил⁹: _____

Потпис _____

⁹ Се наведува лицето/лицата од друштвото за ревизија кое/кои го пополнило/пополниле прашалникот.

	Корпоративно управување, контрола на усогласеноста на работењето на банката со прописите, останато	ДА	НЕ	Коментар
1	Дали банката има стратегија за управување со ризиците, деловна политика и развоен план, како и финансиски годишни планови?			
2	Дали органите на банката се поставени во согласност со регулативата?			
3	Дали се исполнети критериумите за лицата со посебни права и одговорности?			
4	Дали управниот одбор врши оценување на ефикасноста на лицата со посебни права и одговорности во банката, односно на раководните лица во банката?			
5	Дали надзорниот одбор најмалку еднаш годишно врши оценување на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно и дали го известува собранието на банката за тоа?			
6	Дали лицето/службата за контрола на усогласеноста на работењето на банката со прописите се самостојни во извршувањето на работите што се во нивна надлежност?			
7	Дали банката има политика за наградување на членовите на управниот одбор, другите лица со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција и на вработените во банката?			
8	Дали политиката за наградување може да поттикне преземање висок ризик?			
9	Дали лицето/службата за контрола на усогласеноста на работењето на банката со прописите ја извршуваат единствено контролата на усогласеноста на работењето на банката со прописите?			
10	Дали лицето, односно раководителот на службата за контрола на усогласеноста на работењето на банката со прописите поднесува месечен извештај до управниот одбор, односно тримесечен извештај до надзорниот одбор на банката?			
11	Дали постојат соодветни интерни акти за следење на усогласеноста на работењето на банката со прописите?			
12	Дали банката има интерни акти за спречување перење пари?			
13	Дали вработените во банката се запознаени со интерните акти за спречување перење пари и дали тие се применуваат?			
14	Дали банката има интерни акти со кои се обезбедува почитување на законските одредби коишто го регулираат судирот на интереси?			

Пополнил¹⁰: _____

Потпис _____

¹⁰ Се наведува лицето/лицата од друштвото за ревизија кое/кои го пополнило/пополниле прашалникот.